

SAMLAREN

*Tidskrift för
svensk litteraturhistorisk
forskning*

ÅRGÅNG 87 1966

Svenska Litteratursällskapet

UPPSALA

Almqvist & Wiksells

BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG

UPPSALA 1967

Svar till professor Holmberg

Då jag utgår från att Olle Holmbergs anmärkningar mot min Stagneliusbibliografi uteslutande dikterats av hans omsorg om den framtida forskningen i ämnet, vill jag tacka honom för hans påpekanden samtidigt som jag vill rätta till vissa misstag som han i sitt kritiska nit begår.

Till att börja med skall jag villigt erkänna att systematiken i bibliografin är en smula »ovig»; jag är långtifrån nöjd med den själv. Beträffande det bibliografiska materialets omfattning så anger jag på sidorna 6 och 10 i bibliografin urvalsprinciperna och begränsningarna; professor Holmberg hade gjort forskningen en större tjänst om han i stället för att beteckna materialet som »lückenhaft» åtminstone på någon enda punkt hade talat om vad det är jag förbisett.

Detta är inte platsen att fortsätta en detaljdiskussion av dateringsfrågorna, men några missuppfattningar måste påtalas. Min kronologiska förteckning över Stagnelius verk bygger på en kritisk sovring av de argument och hypoteser som förts fram av tidigare forskare, den utgör så att säga ett minimebud. Vad därutöver går *kan* i enskilda fall vara rätt och riktigt men svårt att säkert bevisa — det är min allmänna ståndpunkt i frågan och den bekräftas av professor Holmbergs anteckningar ovan. Dikten »Om kring stadens dånande torg» t. ex.: Holmbergs formella kriterium för dateringen hösten 1815 är dels en allmän bedömning av handstilen som »liten och rund», dels öglorna på d-staplarna. Dessa öglors tidsfästande till hösten 1815 vilar på *ett* kungligt brev från augusti 1815 (Holmbergs Samlaruppsats 1939, s. 128). »Redan i ett kungl. brev av den 1 november 1815», heter det vidare, »har spiralstapeln på d börjat tränga ut öglestapeln». Också i övrigt framgår det att gränserna mellan de olika bokstavstyperna är osäkra och flytande. Tillåt mig karakterisera detta underlag som magert och bräckligt.

Angående dateringen av dikten »Vårfloden herrligt svallar» citerar Holmberg ovan sig själv i Samlaruppsatsen (s. 129): »Vad handstilen beträffar, så antyder den emellertid som själva manuskriptets datum året 1816, närmare bestämt våren 1816». Något belägg för denna »antydning» i form av detaljerad stilanalys eller liknande anförs inte; läsaren får lita på Holmbergs omdöme i frågan. En sådan tillit rubbas dock av de metodiska resonemang han för i sina anteckningar ovan — var skall antydningar placeras in i kategorierna »säkert», »sannolikt» och »möjligt»? Kraven på vetenskaplig sannolikhet måste enligt många bryskas och obehagliga vetenskapsteoretiker sättas högre än evidens känslan hos enskilda forskare.

Våra meningssättningar rörande boken Sex kapitel om Stagnelius torde långa stycken få förbli definitiva och helt subjektiva. Huruvida professor Holmberg uttalar sig »oförfärat» eller ej saknar reell betydelse, och jag hade därför gjort klokast i att hålla inne med min mening. Holmberg använder inte ordet »ateist» om Stagnelius, det är sant, men i sak återfinns den tankegång jag protesterar mot på sidan 167 f i Holmbergs bok. Den beskyllning för cirkelresonemang i amandafrågan som jag riktar mot Holmberg står så vitt jag kan se ovederlagd i hans anteckningar.

Slutet av professor Holmbergs kritiska anteckningar har ju inget med bibliografin att göra utan syftar väl närmast till att misstänkliggöra »bibliografen». Holmberg säger sig ha »ögnat igenom» uppsatsen, och därvid har han hakat upp sig på ett ställe där jag talar om förhållandet mellan Orfeus och Dionysos (Samlaren 1960, s. 127). Stagnelius låter avsiktligt Dionysos framställa Orfeus livshållning på ett ensidigt och skevt sätt — i spänningen och den skenbara motsättningen mellan dessa två mytiska figurer ligger mycket av hela dramats spänning, något som jag ingående diskuterar i min uppsats.

Staffan Bergsten